

1 Jakie rodzaje terminów wyróżnia się w postępowaniu cywilnym?

Terminy stosowane w prawie cywilnym procesowym można ogólnie pogrupować następująco:

- terminy minimalne do wezwania strony przeciwnej oraz wszelkich osób trzecich i świadków na rozprawę. Zasadniczo jest to termin co najmniej tygodniowy. Co do zasady termin co najmniej tygodniowy stosuje się również do wezwań zainteresowanych podmiotów do stawienia się przed sądem w postępowaniu inicjowanym wnioskiem, chyba że sąd postanowi inaczej (art. 114–119 oraz 276 (wzywanie stron i osób trzecich) oraz art. 170 i 284 (wzywanie świadków) kodeksu postępowania cywilnego (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*)). Należy zauważyć, że jeżeli wiadomym jest, iż adres zamieszkania lub faktyczne miejsce zamieszkania pozwanego znajduje się poza granicami Niderlandów, termin do wezwania strony pozwanej wynosi co najmniej 4 tygodnie (art. 115 kodeksu postępowania cywilnego);
- terminy maksymalne do wnoszenia środków zaskarżenia. Środek zaskarżenia w postaci sprzeciwu należy co do zasady wnieść w terminie 4 tygodni. Jeżeli chodzi o wniesienie apelacji, skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego (*cassatie*) oraz skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (*herroeping*), zastosowanie ma termin trzymiesięczny (zob. art. 143 (sprzeciw), art. 339 i 358 (apelacja), art. 402 i 426 (skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego) oraz art. 383 i 391 (skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia) kodeksu postępowania cywilnego);
- terminy do dokonywania czynności procesowych przez strony oraz do wydawania orzeczeń przez sąd. Co do zasady wynoszą one od 2 do 6 tygodni. W określonych okolicznościach sąd może zezwolić na dokonanie czynności procesowych w innym terminie;
- terminy dochodzenia roszczeń na drodze sądowej oraz terminy przedawnienia roszczeń stwierdzonych tytułem wykonawczym. Ogólny termin przedawnienia wynosi 20 lat. W wielu przypadkach zastosowanie ma jednak krótszy termin przedawnienia wynoszący 5 lat. Środek polegający na obowiązku zapłaty sumy pieniężnej (*dwangsom*) przedawnia się po upływie 6 miesięcy od dnia zastosowania. Rozpoczęty bieg przedawnienia można przerwać. Przerwanie biegu przedawnienia powoduje, że jego bieg rozpoczyna się na nowo. Na przykład bieg przedawnienia roszczeń stwierdzonych tytułem wykonawczym można przerwać poprzez doręczenie wyroku lub dokonanie innej czynności egzekucyjnej (art. 306–325, księga 3 kodeksu cywilnego (*Burgerlijk Wetboek*)).

Terminy ustawowe podlegają również przepisom ogólnej ustawy o przedłużaniu terminów (*Algemene Termijnenwet*).

2 Wykaz różnych dni uznawanych za dni wolne od pracy na podstawie rozporządzenia (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r.

W ogólnej ustawie o przedłużaniu terminów określono następujące – oprócz sobót i niedziel – powszechnie obowiązujące dni ustawowo wolne od pracy:

Nowy Rok: 1 stycznia

Wielki Piątek: piątek przed Wielkanocą

Poniedziałek Wielkanocny: poniedziałek po Wielkanocy

Wniebowstąpienie Pańskie: czwartek 40 dni po Wielkanocy

Dzień Króla: 27 kwietnia

Dzień Wyzwolenia: 5 maja

Poniedziałek Zielonościowy: poniedziałek po Zesłaniu Ducha Świętego

Boże Narodzenie i drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia: 25 i 26 grudnia

3 Jakie ogólne zasady regulują terminy w postępowaniu cywilnym?

Terminy ustawowe podlegają przepisom ogólnej ustawy o przedłużaniu terminów. Ustawa ta stanowi, że termin ustawowy, który upływa w sobotę, niedzielę lub w powszechnie obowiązujący dzień ustawowo wolny od pracy, przedłuża się do końca następnego dnia niebędącego sobotą, niedzielą ani powszechnie obowiązującym dniem ustawowo wolnym od pracy. Ewentualnie termin co najmniej 3-dniowy przedłuża się tak, by obejmował co najmniej 2 dni niebędące sobotą, niedzielą ani powszechnie obowiązującym dniem ustawowo wolnym od pracy.

Zgodnie z krajowymi przepisami postępowania w sprawach cywilnych dotyczącymi wezwań sądowych (*Landelijk procesreglement voor civiele dagvaarding bij de rechtbanken*) strony mają 6 tygodni, aby dokonać czynności procesowych. W tym samym terminie sąd ogłasza wyrok. Zgodnie z krajowymi przepisami postępowania w sprawach cywilnych dla sądów rejonowych (*Landelijk reglement voor de civiele rol van de kantonsectoren*) zasadniczo obowiązuje dla tych sądów termin czterotygodniowy (<http://www.rechtspraak.nl>).

4 W którym momencie rozpoczyna się bieg terminu, jeżeli dana czynność ma zostać wykonana w danym okresie?

Bieg terminu rozpoczyna się zawsze w dniu następującym po dniu, w którym miało miejsce zdarzenie powodujące rozpoczęcie biegu.

Wezwanie do stawienia się przed sądem

Nie dotyczy.

Środki zaskarżenia

Bieg terminu do wniesienia środka zaskarżenia w postaci **sprzeciwu** (przysługującego wyłącznie od wyroku zaocznego) może rozpocząć się różnym czasie: w chwili doręczenia wyroku pozwanemu osobiście;

w przypadku zastosowania innego sposobu doręczenia – w chwili dokonania przez pozwanego czynności wskazującej, że wie o wydaniu wyroku lub o wszczęciu egzekucji; oraz

w pozostałych przypadkach – w chwili zakończenia egzekucji.

Dla obliczenia terminu do wniesienia **apelacji oraz skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego istotna jest data** wydania wyroku. Pierwszym dniem terminu jest dzień następujący po dniu wydania wyroku. Zob. również pytanie 12.

Termin do wniesienia apelacji oraz skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego oblicza się w następujący sposób:

od dnia wydania wyroku – jeżeli strona skarżąca oraz pozostałe zainteresowane podmioty uczestniczyły w postępowaniu; oraz

od dnia doręczenia wyroku lub powiadomienia o nim w inny sposób – w przypadku pozostałych zainteresowanych podmiotów.

Bieg terminu do wniesienia **skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia** rozpoczyna się w chwili, w której zaistniały podstawy do jej wniesienia oraz powód lub wnioskodawca powziął o nich wiadomość, jednak nie wcześniej niż w chwili uprawomocnienia się orzeczenia, tj. w chwili, w której niedopuszczalne jest już jego wzruszenie w drodze sprzeciwu, apelacji bądź skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego.

Czynności procesowe

Terminy do dokonywania czynności procesowych oblicza się co do zasady, biorąc pod uwagę datę poprzedniej rozprawy wpisanej na wokandę (*roldatum*) w pełnych tygodniach. Przykład: jeżeli rozprawa odbyła się w środę, sprawa trafia na wokandę ponownie w środę 4 tygodnie później, przy czym termin do wnoszenia pism procesowych upływa o godz. 10.00. Jeżeli natomiast sprawa spadła z wokandy, wówczas sąd wyznacza datę ponownego jej wpisania na wokandę.

Terminy przedawnienia

Rozpoczęcie biegu terminów przedawnienia roszczeń zależy od charakteru danego roszczenia. Przykładowo roszczenie o wykonanie zobowiązania umownego polegającego na spełnieniu świadczenia przedawnia się po upływie 5 lat od północy dnia następującego po dniu, w którym roszczenie stało się wymagalne. Przykład: przedawnienie roszczenia o zaniechanie naruszeń następuje po upływie 5 lat od północy dnia następującego po dniu, w którym można zażądać natychmiastowego zaniechania naruszeń.

Egzekucja

Co do zasady roszczenia stwierdzone tytułem wykonawczym przedawniają się po upływie 20 lat od północy dnia następującego po dniu wydania wyroku.

5 Czy na rozpoczęcie biegu terminu może wpłynąć lub go zmienić sposób przekazywania lub doręczenia dokumentów (doręczenie osobiste przez posłańca lub drogą pocztową)?

Nie. W niektórych przypadkach sposób, w jaki strona powzięła wiadomość o wyroku, wpływa jednak na rozpoczęcie biegu terminu wniesienia środka zaskarżenia, np. sprzeciwu. Zob. również pytanie 4.

6 Jeżeli dojdzie do zdarzenia, które rozpocznie bieg terminu, czy do terminu wlicza się dzień, w którym doszło do zdarzenia?

Nie. Bieg terminu rozpoczyna się w dniu następującym po dniu wystąpienia zdarzenia.

7 Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, czy liczba dni obejmuje dni kalendarzowe czy dni robocze?

Prawo holenderskie posługuje się dniami kalendarzowymi, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. Zgodnie z ogólną ustawą o przedłużaniu terminów termin, który upływa w sobotę, niedzielę lub powszechnie obowiązujący dzień ustawowo wolny od pracy, przedłuża się do końca następnego dnia niebędącego sobotą, niedzielą ani powszechnie obowiązującym dniem ustawowo wolnym od pracy.

Ponadto w razie konieczności termin ustawowy co najmniej 3-dniowy przedłuża się tak, by obejmował co najmniej 2 dni niebędące sobotą, niedzielą ani powszechnie obowiązującym dniem ustawowo wolnym od pracy.

8 Kiedy taki termin jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Wówczas terminy te również są oznaczone w miesiącach i latach kalendarzowych.

9 Kiedy upływa termin, jeżeli jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Wezwanie do stawienia się przed sądem

Nie dotyczy.

Środki prawne

W postępowaniu „wezwanowym” realizacja środków prawnych następuje poprzez wydanie wezwania do stawienia się przed sądem. Bez zgody sądu, do stawienia się przed którym strona zostaje wezwana, urzędnik sądowy (*gerechtsdeurwaarder*) nie może wydać stosownego powiadomienia po godz. 20.00. Termin upływa zatem w praktyce ostatniego dnia o godz. 20.00. Należy również mieć na uwadze, że w postępowaniu tym przy obliczaniu terminu do stawienia się przed sądem nie wlicza się ani dnia wydania wezwania do stawiennictwa, ani dnia, w którym strona ma się stawić przed sądem (pierwszej daty rozprawy wpisanej na wokandę). Minimalny termin wezwania musi zatem być określony pomiędzy tymi dwoma datami.

W postępowaniu inicjowanym na podstawie wniosku środki prawne realizuje się poprzez złożenie wniosku w sekretariacie sądu. Wniosek można złożyć pocztą lub osobiście w godzinach pracy sekretariatu lub faksem do północy ostatniego dnia terminu.

Jeżeli chodzi o wnoszenie apelacji w sprawach rodzinnych, początek biegu terminu został nieco inaczej określony aniżeli bieg terminu do wniesienia apelacji w pozostałych postępowaniach „wnioskowych” (zob. również pytanie 4: „Środki zaskarżenia”). Skarżący może wnieść apelację w terminie 3 miesięcy od dnia wydania wyroku. Pozostałe zainteresowane podmioty mogą wnieść apelację w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia wyroku lub od dnia, w którym w inny sposób dowiedziały się o wyroku.

Czynności procesowe

Jeżeli sprawa jest na wokandzie, do składania pism procesowych mają zastosowanie poniższe zasady. Co do zasady pisma procesowe związane z daną datą na wokandzie składa się w sekretariacie sądu w przepisany termin. Jest to ostateczny termin, w którym wszelkie pisma, z wyjątkiem wezwań do stawienia się przed sądem, oraz ekspertyzy muszą trafić do sądu. Zgodnie z krajowymi przepisami procesowymi termin składania pism procesowych upływa w środę o godz. 10.00. W przypadku nieprzeprowadzenia rozprawy ze względu na rozpoznanie sprawy w postępowaniu prowadzonym w formie pisemnej pisma procesowe składa się w sekretariacie sądu w dacie wokandy lub przed tą datą. W sądach rejonowych zawsze przeprowadza się rozprawę, ponieważ czynności procesowych można w nich dokonywać również ustnie. Pisma procesowe należy składać w sekretariacie sądu najpóźniej w dniu poprzedzającym datę rozprawy wpisanej na wokandę. Można je przekazywać pocztą lub osobiście w godzinach otwarcia sekretariatu lub faksem do północy tego dnia.

Terminy przedawnienia

Zob. również sekcję „Terminy przedawnienia” w pytaniu 4. W przypadku niektórych roszczeń czas, w którym strona powzięła wiadomość o określonym fakcie, odgrywa istotną rolę. Przykład: roszczenie o zwrot nienależnie pobranych płatności przedawnia się po upływie 5 lat od północy dnia następującego po dniu, w którym wierzyciel powziął wiadomość zarówno o istnieniu roszczenia, jak i o osobie odbiorcy, a w każdym przypadku w terminie 20 lat od dnia powstania roszczenia.

10 Czy w przypadku, gdy termin upływa w sobotę, niedzielę, oficjalny dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy, termin taki zostaje przedłużony do kolejnego dnia roboczego następującego po takim dniu?

Tak, termin, który upływa w sobotę, niedzielę lub powszechnie obowiązujący dzień ustawowo wolny od pracy, przedłuża się do końca następnego dnia niebędącego sobotą, niedzielą ani powszechnie obowiązującym dniem ustawowo wolnym od pracy. Zgodnie z ogólną ustawą o przedłużaniu terminów zasada ta nie ma jednak zastosowania do terminów liczonych wstecz od konkretnej daty lub konkretnego zdarzenia. Innymi słowy, zasada ta ma zastosowanie do terminów maksymalnych, nie zaś minimalnych.

11 Czy w określonych okolicznościach można przedłużyć termin? Jakie warunki należy spełnić, aby skorzystać z takiego przedłużenia terminu?

W niektórych przypadkach prawo umożliwia przedłużenie terminu. Na przykład, jeżeli nastąpiła śmierć strony przegrywającej w terminie przewidzianym do wniesienia apelacji, a jej następcy prawni mają zamiar wstąpić w jej miejsce do postępowania apelacyjnego, zastosowanie ma nowy, trzymiesięczny termin. Przepisy dotyczące terminów są co do zasady stosowane rygorystycznie. Sąd Najwyższy Niderlandów (*Hoge Raad der Nederlanden*) wprowadził jednak wyjątek dla spraw, w których strona skarżąca nie została bezwzględnie powiadomiona o wydaniu wyroku z powodu błędu lub zaniechania sądu. W takim przypadku strona uchybiła terminowi bez swojej winy, w związku z czym obowiązujący ją termin ulega nieznacznemu przedłużeniu.

12 Jakie terminy obowiązują w przypadku odwołań?

Termin do wniesienia apelacji wynosi zazwyczaj 3 miesiące. W niektórych postępowaniach odrębnych w sprawach cywilnych, takich jak postępowanie zabezpieczające (postępowanie uproszczone), zastosowanie mają krótsze terminy do wnoszenia apelacji oraz skarg kasacyjnych do Sądu Najwyższego, tj. odpowiednio 4 tygodnie i 8 tygodni.

13 Czy sądy mogą zmieniać terminy, w szczególności termin stawiennictwa lub oznaczać szczególną datę stawiennictwa?

Wszystkie terminy dotyczące stawiennictwa strony są terminami minimalnymi. Terminy maksymalne nie zostały ustanowione.

Wezwanie do stawienia się przed sądem

W razie konieczności sąd może, pod pewnymi warunkami, na wniosek powoda skrócić termin wezwania strony przeciwnej do stawiennictwa.

W postępowaniu zabezpieczającym wezwanie do stawienia się przed sądem wydaje się dopiero po wyznaczeniu przez sędziego terminu i godziny rozprawy, przy czym może się ona odbyć nawet w niedzielę. Jeżeli jest to konieczne, stronę można wezwać w bardzo krótkim terminie. Również w postępowaniu „wnioskowym” sąd może wyznaczyć stronie krótszy termin wezwania strony do stawiennictwa.

W postępowaniu wnioskowym sąd nie może przedłużyć terminu wezwania strony, jednak może wyznaczyć dłuższy termin do stawiennictwa (zob. pytania 7 i 8).

Czynności procesowe

Sąd może przedłużać terminy do dokonywania czynności procesowych na zgodny wniosek stron. Jeżeli tylko jedna strona tego żąda, przedłużenie jest możliwe tylko z ważnych powodów lub z powodu siły wyższej. Ważne powody to na przykład faktyczna lub prawna zawilość sprawy, konieczność oczekiwania na wydanie orzeczenia w innej sprawie istotnej dla danej sprawy bądź choroba lub urlop strony lub jej pełnomocnika.

14 Jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby ona skorzystać z przedłużenia terminu, następuje w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z przedłużenia, to czy osoba taka traci przywilej wspomnianego przedłużenia?

Prawo holenderskie nie reguluje tego rodzaju sytuacji.

15 Jakie konsekwencje ponosi się w przypadku niedochowania terminu?

Wezwanie do stawienia się przed sądem

Jeżeli stronę wezwano w terminie zbyt krótkim, w razie niestawiennictwa pozwanego sąd unieważni to wezwanie. Nie stanie się ono zatem automatycznie nieważne. Powód może doprowadzić do konwalidacji tego wezwania, wnosząc o wydanie przez urzędnika sądowego zmienionego powiadomienia przed pierwszą datą rozprawy wpisanej na wokandę.

Jeżeli pozwany nie stawia się w pierwszym dniu rozprawy wpisanej na wokandę, wezwanie bada się pod kątem uchybień prowadzących do jego nieważności.

W przypadku braku wad stwierdza się, że pozwany dopuścił się uchybienia poprzez niestawiennictwo i powództwo zostanie na ogół uwzględnione wyrokiem zaocznym. Jeżeli pozwany nie stawia się przed sądem i istnieje prawdopodobieństwo, iż nie otrzymał powiadomienia wydanego przez urzędnika sądowego, które okazało się wadliwe, sąd stwierdzi nieważność powiadomienia.

W razie niestawiennictwa pozwanego lub niewyznaczenia przez niego pełnomocnika pomimo pouczenia w wezwaniu o takiej możliwości oraz stwierdzenia uchybienia skutkującego nieważnością powiadomienia wydanego przez urzędnika sądowego, niestawiennictwo nie będzie uznane za nieusprawiedliwione. Sąd wyznaczy wówczas nową datę rozprawy wpisanej na wokandę i nakaże usunięcie uchybienia na koszt powoda. Jeżeli pozwany stawia się przed sądem i nie podniesie zarzutu wadliwości wezwania, uznaje się, że zostało ono doręczone prawidłowo.

Środki zaskarżenia

Uchybienie terminu do wniesienia środka zaskarżenia skutkuje jego odrzuceniem. Wydane przez sąd orzeczenie staje się prawomocne, tj. niedopuszczalne jest już jego zaskarżenie za pomocą sprzeciwu, apelacji ani skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego.

Czynności procesowe

W przypadku niedokonania czynności procesowej w wyznaczonym terminie pod pewnymi warunkami możliwe jest uzyskanie jego przedłużenia (zob. pytanie 10). Jeżeli nie jest to możliwe, uprawnienie do dokonania czynności procesowej wygasa.

Terminy przedawnienia

Jeżeli zainteresowana strona uchybiła terminowi do wytoczenia powództwa, zachowuje ona uprawnienie do dochodzenia roszczenia, nie może ona już jednak zrealizować tego uprawnienia na drodze sądowej.

16 Jeżeli termin upłynął, jakie środki przysługują osobom, które go nie dochowały, np. stronom niestawiającym się w sądzie?

Strony, które uchybiły terminom, mogą skorzystać z niżej opisanych środków ochrony prawnej.

Wezwanie do stawiennictwa

Jeżeli pozwany nie stawia się przed sądem w pierwszej dacie rozpoznawania sprawy zgodnie z wokandą, sąd co do zasady wyda wyrok zaoczny. Do chwili wydania prawomocnego wyroku w sprawie pozwany może zapobiec skutkom niestawiennictwa w postaci wydania wyroku zaocznego poprzez stawienie się przed sądem jako strona. Po wydaniu prawomocnego wyroku zaocznego strona, wobec której go wydano, może wnieść sprzeciw. W postępowaniu „wnioskowym” nie ma możliwości wydania wyroku zaocznego, stawiennictwa w celu zapobieżenia wydaniu wyroku zaocznego ani wniesienia sprzeciwu.

W takich przypadkach zainteresowana strona, która nie stawiała się przed sądem, może wnieść apelację.

Środki zaskarżenia

Sąd z urzędu egzekwuje przestrzeganie terminów do wniesienia środków zaskarżenia. Terminy do wniesienia apelacji i skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego są terminami zawitymi. Sądy są bardzo rygorystyczne, jeżeli chodzi o przestrzeganie tych terminów, aby zagwarantować pewność prawa. Sąd Najwyższy Niderlandów wprowadził jednak pewną elastyczność, jeżeli chodzi o wnoszenie apelacji w postępowaniu „wnioskowym”. W apelacji należy przedstawić zarzuty apelacyjne, lecz w sprawach, w których wyrok został już ogłoszony, ale nie został jeszcze doręczony, strona wnosząca apelację, która w związku z tym nie ma dostępu do uzasadnienia wyroku, może przedstawić te zarzuty w uzupełnieniu apelacji. Samą apelację należy jednak wnieść w przepisany termin. Jedynie w wyjątkowych sytuacjach w przypadku popełnienia przez sąd podwójnego błędu termin przedłuża się o 14 dni od dnia doręczenia wyroku. Chodzi tutaj o sytuację, w której apelant nie wiedział i nie mógł wiedzieć o ogłoszeniu wyroku w wyniku błędu sądu (lub sekretariatu sądu) oraz w której wyrok doręczono lub wydano dopiero po upływie terminu do wniesienia apelacji w wyniku błędu, którego nie można przypisać apelantowi. W postępowaniu „wezwanowym” nie ma konieczności przedstawiania zarzutów apelacyjnych w apelacji. Przedstawia się je dopiero na późniejszym etapie postępowania.

Czynności procesowe

W określonych okolicznościach można wnieść o przedłużenie terminu do dokonania czynności procesowych (zob. pytanie 13). W przypadku nieprzedłużenia terminu uprawnienie do dokonania czynności procesowej wygasa.

Terminy przedawnienia

Jedynym sposobem zapobieżenia upływowi terminów przedawnienia jest przerwanie ich biegu w odpowiednim czasie (zob. pytanie 1 lit. d)). W wyjątkowych okolicznościach sąd może jednak uznać, że podniesienie zarzutu przedawnienia jest niezgodne z zasadami odpowiedzialności i sprawiedliwości.

Ostatnia aktualizacja: 12/09/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.